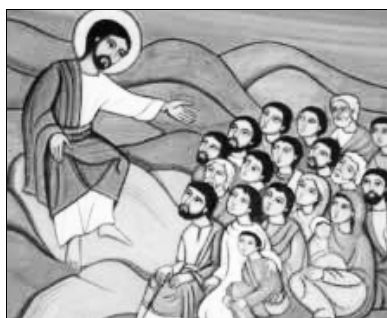

Zesde zondag door
het jaar

*We komen allengs
dichter bij de 40-da-
gentijd en dat is te
zien aan de evange-
lielezing van de
Bergrede, – niet van
Matteüs maar van
Lukas de zogeheten*

Veldrede. Bij Lukas is de Bergrede anders ingericht dan bij Matteüs, maar naar de inhoud gaat het ook over de christelijke boodschap, met name waar deze afwijkt van wat in het joodse geloof gangbaar was. Het wezenlijke staat erin, nl. dat alles waar de wereld minachting voor heeft, nou net voor Jezus' boodschap van belang is. In de eerste lezing zegt Jeremia ongeveer hetzelfde, maar de taal en de beeldvorming zijn natuurlijk anders want die tekst is ongeveer een half millennium ouder.

Thema: “Wat is ’t dat je vertrouwen geeft?”

EERSTE LEZING uit de profeet Jeremia (17,5-8)

Dit zegt de Heer: 'Vervloekt is hij die op mensen vertrouwt, die bouwt op een schepsel en zich afkeert van de Heer. Hij is een kale struik in de steppe, nooit ziet hij regen; hij staat in dorre woestijngrond, in een onvruchtbaar gebied, waar niemand woont. Gezegend is hij die op de Heer vertrouwt en zich veilig weet bij Hem. Hij is als een boom die aan een rivier staat en wortels heeft tot in het water. Hij heeft geen last van de hitte, zijn blad blijft groen. Komt er een tijd van droogte, het deert hem niet; altijd blijft hij vrucht dragen.

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas (6,17.20-26)

In die tijd daalde Jezus samen met de twaalf van de berg af. Hij bleef staan op een vlak terrein. Daar bevond zich een talrijke groep van zijn leerlingen en een grote volksmenigte uit heel het Joodse land, uit Jeruzalem en uit het kustland van Tyrus en Sidon. Hij sloeg nu zijn ogen op, keek zijn leerlingen aan en sprak: 'Zalig gij die arm zijt, want aan u behoort het Rijk Gods. Zalig die nu honger lijdt, want gij zult verzadigd worden. Zalig die nu weent, want gij zult lachen. Zalig zijt gij wanneer omwille van de Mensenzoon de mensen u haten, wanneer zij u uitstoten en u beschimpen en uw naam uit de samenleving bannen als iets verfoeilijks. Als die dag komt, springt dan op

van blijdschap, want groot is uw loon in de hemel. Op dezelfde manier behandelden hun voorvaders de profeten. Maar wee u, rijken, want wat u vertroost hebt ge al ontvangen. Wee u die nu verzadigd zijt, want ge zult honger lijden. Wee u die nu lacht, want ge zult klagen en wenen. Wee u wanneer alle mensen met lof over u spreken, want hun voorvaders deden hetzelfde met de valse profeten.'

OVERWEGING

Verzekeraars, dierbare mensen, zijn ondernemers die bereid zijn tegen betaling jouw risico's in dekking te nemen. Allemaal kennen we die en we hebben ook allemaal onze contacten daarin. Het is gewoon, want niemand wil zijn leven half geruïneerd zien door iets waarover je zelf nauwelijks of geen macht hebt. De kwaliteit van de verzekering is de polis en de praktijk. Maar het vertrouwen komt allereerst van de klant, want jij tekent voor de polis.

Een wat apart verhaal is de zorgverzekering want je kunt de inhoud van de polis maar ten dele zelf bepalen. Maar ook daar kies je voor de verzekeraar die jouw vertrouwen krijgt.

Weet u, de vraag is natuurlijk: wat neemt de verzekeraar in dekking? Het zijn je financiële risico's, soms wat meer. Maar als je ziek wordt, is het fijn als iemand de behandeling betaalt, maar verder gaat de dekking niet. En als je een ramp overkomt, bv. brand, inbraak of grote schade, dan hoor je nog wel 'ns mensen verzuchten: "Gelukkig ben ik gezond; mijn gezondheid is de grootste rijkdom die ik heb."

Dierbare mensen, het is bijna een saaie levenswijsheid die zo oud is als de wereld en heel geschikt voor de social talk op bv. een receptie. Zelfs heel jonge mensen weten het al, maar wel moet iedereen het in de loop van het leven leren. Dat leerproces valt niet altijd mee. Want wat is het eigenlijk dat jou vertrouwen geeft? Hoe kom je daaraan? Dat kan een verzekeraar niet in dekking nemen; dat moet je zélf doen. En onze cultuur van de maakbaarheid en de macht over ons leven werkt daar niet erg aan mee, – sterker nog, is bedrieglijk en dat komt aan het licht als je geschokt moet vaststellen dat die claim op maakbaarheid door de mand valt.

Of je nu gelovig bent of niet, dierbare mensen, maar dat inzicht in jouw eigen inbreng van vertrouwen is een joods-christelijk gedachtegoed. U hoorde zonet uit de profetie van Jeremia: “Vervloekt die op mensen vertrouwt, die bouwt op een schepsel ...”

Ach, je schept voor je levensgeluk natuurlijk een aantal materiële voorwaarden; dat doet iedereen. Het is goed en vanzelfsprekend. Maar of je echt gelukkig leeft, hangt daar niet van af. Er bestaan machtige en invloedrijke mensen, voor wie geen deur gesloten is maar die diep ongelukkig zijn, – ook straatarme mensen die je ’t laatste kunt afnemen maar niet hun geluk.

De Bergrede bij Matteüs of de Veldrede bij Lukas spreekt over het rijk van God als over een leven van een onaantastbaar geluk. Om dat geluk te bereiken, moet je een en ander afstaan, dat wil zeggen: dat je afstand moet doen van wat je ziet als wereldse voorwaarden voor rust en geluk. Jezus spreekt over “de armen van geest” en denkt daarbij niet aan geld en bezit, maar aan eenvoud en realisme, – aan een houding van overgave en vertrouwen op God, aan het tegendeel van zelfgenoegzaamheid, valse zekerheid en onverdedigbaar vertrouwen.

Waarom heten die mensen dan arm van geest? Dierbare mensen, niet omdat zij zelf dat vinden, maar omdat het de wereld is die hen zo typeert. Het gaat over hen die in het oog van de wereld eenvoudige zielen zijn, – in de ogen van de grote wereld simpel omdat ze hun heil zoeken buiten zichzelf en zich gelukkig weten door hun vertrouwen op God, – omdat ze niet meedoen aan de race naar macht en geld, omdat zij zich letterlijk niets verbeelden. Want het is kenmerkend voor een wereldse kijk op het leven dat je je eigen zekerheden schept en ’t liefst te wordt gezien en bewonderd. Ook de arme van geest doet er wel wat aan mee, maar hij jaagt er niet op; hij weet heel goed dat zijn geborgenheid niet zijn eigen werk is, maar ontvangen wordt vanuit zijn geloof in een God, die deelneemt aan je leven en voor je zorgt. Het zijn de mensen die in het oog van de wereld gek zijn, dom of wereldvreemd, simpel, – kortom: arm van geest.

Het thema van deze viering “Wat is ’t dat je vertrouwen geeft?” bedachten we bij de overtuiging dat de maakbaarheid van het leven gebakken lucht is. Macht maakt niet gelukkig of ongelukkig, maar machteloosheid ook niet.

Het gaat om andere dingen. Het is niet toeval dat veel jonge mensen een beroep kiezen dat niet per se uitzicht geeft op een groot inkomen later, ja soms zelfs een studie kiezen waarvan het nog maar de vraag is of ze überhaupt hun brood ermee kunnen verdienen. Rijkdom en armoede scheppen weliswaar zorg, maar zijn voor een gelukkig leven niet relevant.

Je kunt je als christen bezig houden met de vraag: wat is voor mij persoonlijk de betekenis van de luchtspiegelingen van onze cultuur? Anders gezegd: wat is voor mij eigenlijk geluk? Voor een antwoord neem ik u mee terug naar Jeremia, naar het beeld van die boom aan het water die nooit aan iets wezenlijks tekort heeft en er altijd goed en welvarend uitziet, – die staat in een gebied waar wij wonen, ... ja, en dié vergeleken met een boom in de woestijn: een land waar niemand woont en waar de bodem geen voeding heeft. Een bijna poëtische vergelijking met wat de wereld jou wil doen geloven, ... ach, zalig de armen van geest.

Die boom aan de rivier is natuurlijk beeldspraak, maar die beelden kunnen dienen voor je antwoord op de vraag wat je toekomst is wanneer je je van God losmaakt, – wanneer je volledig gaat vertrouwen op je eigen kunnen en je God niet nodig hebt. Dan sterf je langzaam af, net als die boom in de woestijn, – dan wordt je leven schraal, dan ga je grijpen naar geld of afleiding, dan begin je de armoede van de wereld te vrezen, dan ga je je heil zoeken bij de bank en de beurs en bij al het andere dat de wereld aanbidt.

Dierbare mensen, ik ga afsluiten. De armen van geest zijn de mensen die het echt begrepen hebben, die weten dat jij het zelf bent die een onaantastbaar vertrouwen schept. Dat neemt niemand van je af, omdat je je vertrouwen parkeert bij God, die zijn schepping niet in de steek laat. Hoe je zover komt? Het begint bij de Bergrede.

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 16 februari 2019
© Frans E.M.Verhaar pr.